INVESTITSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHDA TIJORAT BANKLARINING ISHTIROKINI TA'MINLASH YO'LLARI

Rozikov Nodirjon Abdunazar o'g'li
Samarqand iqtisodiyot va servis institute talabasi
Ilmiy rahbar: *Tursunov Faridun Mustafoyevich*
SamISI "Bank ishi" kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada investitsion loyihalarni moliyalashtirishda tijorat banklarining ishtirokini ta'minlashning nazariy va amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Investitsion loyihalarni moliyalashtirishda bank kreditlarining ahamiyati, banklarning investitsion faoliyatdagi o'rni hamda investitsion jarayonlarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilingan. Shuningdek, tijorat banklarining investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi ishtirokini kengaytirish, investitsion risklarni kamaytirish va moliyalashtirish samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: investitsiya, investitsion loyiha, tijorat banklari, investitsion kreditlar, moliyalashtirish manbalari, investitsion faoliyat, bank resurslari, kreditlash, investitsion risk, iqtisodiy rivojlanish.

Аннотация: В данной статье исследованы теоретические и практические аспекты обеспечения участия коммерческих банков в финансировании инвестиционных проектов. Проанализированы значение банковских кредитов в финансировании инвестиционных проектов, роль банков в инвестиционной деятельности, а также механизмы поддержки инвестиционных процессов. Кроме того, разработаны научные предложения и рекомендации по расширению участия коммерческих банков в финансировании инвестиционных проектов, снижению инвестиционных рисков и повышению эффективности финансирования.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный проект, коммерческие банки, инвестиционные кредиты, источники финансирования,

инвестиционная деятельность, банковские ресурсы, кредитование, инвестиционный риск, экономическое развитие.

Abstract: This article examines the theoretical and practical aspects of ensuring the participation of commercial banks in financing investment projects. The importance of bank loans in financing investment projects, the role of banks in investment activities, and the mechanisms for supporting investment processes are analyzed. In addition, scientific recommendations and proposals have been developed to expand the participation of commercial banks in financing investment projects, reduce investment risks, and improve financing efficiency.

Keywords: investment, investment project, commercial banks, investment loans, financing sources, investment activity, banking resources, lending, investment risk, economic development.

Kirish

Mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirish ko‘p jihatdan investitsion faoliyatning samaradorligiga bog‘liq. Investitsiyalar ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, yangi texnologiyalarni joriy etish, yangi ish o‘rinlarini yaratish hamda iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror rivojlanishini ta’minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu sababli investitsion loyihalarni moliyalashtirish masalasi iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Investitsion loyihalarni amalga oshirish katta hajmdagi moliyaviy resurslarni talab etadi. Bunday mablag‘larni shakllantirishda tijorat banklari muhim moliyaviy institut sifatida ishtirok etadi. Banklar tomonidan taqdim etiladigan investitsion kreditlar korxonalar va tadbirkorlik subyektlariga ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish hamda eksport salohiyatini oshirish imkonini beradi. Natijada investitsion loyihalarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi iqtisodiy o‘sish sur’atlarini jadallashtirishga xizmat qiladi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida tijorat banklarining investitsion jarayonlardagi ishtiroki tobora ortib bormoqda. Chunki banklar iqtisodiyotda vaqtincha bo‘sh pul

mablag‘larini jamlash va ularni samarali loyihalarga yo‘naltirish vazifasini bajaradi. Ayniqsa, uzoq muddatli investitsion loyihalarni moliyalashtirishda banklarning resurs bazasi, kreditlash imkoniyatlari va moliyaviy barqarorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, investitsion loyihalarni moliyalashtirish jarayonida kredit risklari, likvidlik risklari va bozor risklari kabi omillar mavjud bo‘lib, ular banklardan puxta tahlil va samarali boshqaruv mexanizmlarini talab qiladi.

O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda investitsion muhitni yaxshilash va xususiy sektor faoliyatini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur islohotlar doirasida tijorat banklarining investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi rolini kuchaytirish, uzoq muddatli kreditlash hajmini oshirish hamda xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Natijada banklar tomonidan iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlariga yo‘naltirilayotgan investitsion kreditlar hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Investitsion loyihalarni moliyalashtirishda tijorat banklarining ishtirokini ta’minlash uchun avvalo banklarning resurs bazasini mustahkamlash zarur. Aholi omonatlari, korporativ depozitlar, xalqaro kredit liniyalari va emissiya qilingan qimmatli qog‘ozlar banklarning uzoq muddatli moliyaviy resurslarini shakllantirishda muhim manba bo‘lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, investitsion loyihalarni baholashning zamonaviy usullarini joriy etish, risklarni boshqarish tizimini takomillashtirish hamda loyiha monitoringini kuchaytirish investitsion kreditlash samaradorligini oshirish imkonini beradi. Bugungi kunda iqtisodiyotning turli tarmoqlarida amalga oshirilayotgan yirik investitsion loyihalar banklarning faol ishtirokini talab etmoqda. Shu sababli tijorat banklarining investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi ishtirokini kengaytirish, ularning investitsion salohiyatini oshirish va moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega bo‘lgan masalalardan biri hisoblanadi.